

www.emcdda.eu.int

Διμηνιαίο δελτίο του Ευρωπαϊκού Κέντρου Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας

Τα ναρκωτικά στο προσκήνιο

Ηπατίτιδα C: Η αφανής επιδημία

Μια μεγάλη πρόκληση για τη δημόσια υγεία

Τα τελευταία χρόνια η ηπατίτιδα C έχει ενσκήψει παγκοσμίως ως μείζουσα απειλή για τη δημόσια υγεία. Ο συνολικός αριθμός ατόμων που έχουν μολυνθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση παραμένει άγνωστος αλλά είναι πιθανόν να έχει υπερβεί το ένα εκατομμύριο και ενδέχεται μάλιστα να είναι σημαντικά υψηλότερος.

Με την καθιέρωση του ελέγχου του αίματος και των προϊόντων αίματος για ηπατίτιδα C, η μετάδοση του ιού παρουσιάζει εντυπωσιακή μείωση. Οι χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών αντιπροσωπεύουν σήμερα την ομάδα με τον υψηλότερο κίνδυνο μόλυνσης, στην οποία αντιστοιχεί περίπου το 60-90 % των νέων μολύνσεων. Οι δραστηριότητες για την προαγωγή της υγείας είναι απαραίτητες προκειμένου οι χρήστες να

αποθαρρύνονται όσον αφορά την ενέσιμη χρήση ή να αλλάζουν συμπεριφορά ώστε να περιορίζεται ο κίνδυνος προσβολής από τον ιό σε περίπτωση που αδυνατούν να σταματήσουν τη χρήση.

Η ηπατίτιδα C είναι μια εξαιρετικά μολυσματική και δυνητικά θανατηφόρα νόσος, η οποία προσβάλλει το ήπαρ. Συχνά, ωστόσο, άνθρωποι που έχουν μολυνθεί από τον ιό δεν εμφανίζουν συμπτώματα ακόμη και για πολλά χρόνια και οι περισσότερες τέτοιες περιπτώσεις παραμένουν χωρίς διάγνωση. Συνεπώς επιβάλλεται η προώθηση της δημόσιας και επαγγελματικής ενημέρωσης ώστε οι άνθρωποι που διατρέχουν κίνδυνο μόλυνσης να προσέρχονται για εξέταση και, εφόσον συντρέχει λόγος, να παραπέμπονται για θεραπεία.

«Οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής δεν έχουν περιθώρια να παραβλέψουν τις επιπτώσεις της μόλυνσης από ηπατίτιδα C. Εάν υπάρξει αδράνεια, οι επιπτώσεις στους προϋπολογισμούς της ΕΕ για τον τομέα της δημόσιας υγείας μπορεί να είναι σοβαρές. Είναι προτιμότερο να προωθήσουμε τον έλεγχο και την ενημέρωση σχετικά με την πρόληψη και τη θεραπεία σήμερα, παρά να αφήσουμε τη νόσο να διαδίδεται έως ότου οι πάσχοντες να γίνουν χρόνιοι ασθενείς. Επιβάλλεται και εδώ η αρχή της προνοητικότητας»

Georges Estievenart
Εκτελεστικός διευθυντής ΕΚΠΝΤ

Ορισμός

Η ηπατίτιδα C είναι μια ηπατική νόσος που προκαλείται από τον ιό της ηπατίτιδας C (HCV), ο οποίος αναπτύσσεται στο αίμα και διαγνώστηκε για πρώτη φορά το 1989. Ο HCV έχει αναχθεί σε σημαντικό πρόβλημα δημόσιας υγείας εξαιτίας της ενέσιμης χρήσης ναρκωτικών και η αντιμετώπισή του συνιστά σημαντική πρόκληση για την πολιτική κατά των ναρκωτικών. Αυτή είναι η διαπίστωση που διατυπώνεται στο σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση των ναρκωτικών (2000-2004), με το οποίο καλούνται τα κράτη μέλη να καταρτίσουν στρατηγικές για την ενίσχυση της πρόσβασης και της διαθεσιμότητας των υπηρεσιών στους χρήστες ναρκωτικών που διατρέχουν κίνδυνο να αναπτύξουν σοβαρά προβλήματα υγείας, να προσβληθούν από μολυσματικές ασθένειες που σχετίζονται με τη χρήση ναρκωτικών και να έχουν μοιραία κατάληξη, με σκοπό να περιορίσουν τους κινδύνους που απειλούν τόσο τα ίδια τα άτομα όσο και τη δημόσια υγεία.

Βασικά ζητήματα πολιτικής με μια ματιά

1. Σε ολόκληρη την Ευρώπη πολύ υψηλό ποσοστό ανθρώπων έχει κάνει ενέσιμη χρήση ναρκωτικών και έχει προσβληθεί από τον ιό της ηπατίτιδας C.
2. Η μόλυνση από τον ιό της ηπατίτιδας C μπορεί να προκαλέσει ποικίλα προβλήματα υγείας, από χρόνια κόπωση μέχρι σοβαρές ηπατικές νόσους και καρκίνο του ήπατος.
3. Ο ιός της ηπατίτιδας C είναι εξαιρετικά μολυσματικός και μεταδίδεται μέσω της άμεσης επαφής με μολυσμένο αίμα. Η νόσος διαδίδεται γρήγορα μεταξύ των χρηστών που μοιράζονται σύριγγες και άλλα αντικείμενα κατά την ενέσιμη χρήση.
4. Οι νεαροί χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών και όσοι βρίσκονται σε αρχικό στάδιο της ενέσιμης χρήσης εμφανίζουν υψηλό κίνδυνο προσβολής από ηπατίτιδα C αμέσως μόλις ξεκινούν τη χρήση. Κάθε φορά που η ενέσιμη
- χρήση είναι πιθανόν να παρουσιάσει αύξηση, όπως στα νέα κράτη μέλη της ΕΕ, υπάρχει κίνδυνος για νέα επιδημική έξαρση της ηπατίτιδας C.
5. Η παρακολούθηση των τάσεων σχετικά με τη μόλυνση από ηπατίτιδα C είναι δύσκολη διότι οι περισσότεροι φορείς του ιού εμφανίζουν μόλις ήπια ή δεν εμφανίζουν καθόλου συμπτώματα για διάστημα 20 ετών ή μεγαλύτερο. Εντούτοις η παρακολούθηση των ποσοστών μόλυνσης είναι σημαντική καθώς μπορεί να παρέχει τα απαραίτητα στοιχεία για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων.
6. Η θεραπεία ασθενών με ηπατίτιδα C παρουσιάζει εντυπωσιακή βελτίωση τα τελευταία χρόνια. Ωστόσο, υπάρχουν αντικρουόμενες απόψεις σχετικά με τη θεραπευτική αντιμετώπιση των χρηστών ενέσιμων ναρκωτικών για τον ιό της ηπατίτιδας C, με αποτέλεσμα πολλοί άνθρωποι να μην ακολουθούν θεραπεία.

Η μόλυνση από ηπατίτιδα C μεταξύ των χρηστών ενέσιμων ναρκωτικών — Επισκόπηση

1. Μια επιδημία μεταξύ των χρηστών ναρκωτικών

Η μόλυνση από τον ιό της ηπατίτιδας C (HCV) γνωρίζεται μεγάλη εξάπλωση μεταξύ των ανθρώπων που έχουν κάνει ενέσιμη χρήση ναρκωτικών έστω και μία φορά. Σε όλες τις χώρες της ΕΕ η συχνότητα εμφάνισης του HCV μεταξύ των χρηστών ενέσιμων ναρκωτικών είναι εξαιρετικά υψηλή και κυμαίνεται μεταξύ 30 και 90 %, σύμφωνα με τις καταμετρημένες περιπτώσεις. Για παράδειγμα, σύμφωνα με στοιχεία που αφορούν το Δουβλίνο (Ιρλανδία), το 53 % των εξαρτημένων χρηστών που έχουν κάνει ενέσιμη χρήση για διάστημα μέχρι και δύο χρόνια είναι φορείς του HCV, ενώ εξίσου υψηλά είναι και τα ποσοστά μεταξύ των νέων ενδοφλέβιων χρηστών στην Κοϊμπρα (Πορτογαλία) (62 %) και στη Γλασκόβη (Μεγάλη Βρετανία) (36 %).

Οι χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών αποτελούν σήμερα τη μεγαλύτερη ομάδα κινδύνου για τη μετάδοση του HCV στη Δυτική Ευρώπη. Μέσω της πρόληψης έχουν αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά άλλοι τρόποι μετάδοσης, όπως π.χ. η μετάδοση μέσω μολυσμένων προϊόντων αίματος, η οποία έχει εξαλειφθεί χάρη στον αιματολογικό έλεγχο. Οι περισσότερες νέες μολύνσεις στην ΕΕ σχετίζονται με την ενέσιμη χρήση ναρκωτικών. Σε ορισμένες χώρες το ποσοστό αυτό μπορεί να φτάνει μέχρι το 90 %.

Δεδομένου ότι η διάγνωση των νέων κρουσμάτων μπορεί να καθυστερεί για πολλά χρόνια, είναι δύσκολο να υπολογίσουμε επακριβώς την έκταση των μολύνσεων από HCV. Εκτιμάται, πάντως, ότι στην ΕΕ υπάρχουν 500 000 περίπου χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών που έχουν μολυνθεί από τον HCV. Συμπεριλαμβανομένων των πρώην χρηστών ενέσιμων ναρκωτικών και των ανθρώπων που μολύνθηκαν με άλλους τρόπους, υπολογίζεται ότι στην ΕΕ υπάρχουν τουλάχιστον ένα εκατ. φορείς του HCV, αριθμός ο οποίος ενδέχεται μάλιστα να είναι και αρκετά υψηλότερος.

2. Μια μεγάλη πρόκληση για τη δημόσια υγεία

Η μόλυνση από τον ιό της ηπατίτιδας C συχνά προκαλεί απροσδιόριστα συμπτώματα και περνά απαρατήρητη. Δύο έως τέσσερις στους δέκα ανθρώπους που προσβάλλονται από τον HCV αναρρώνουν από μόνοι τους, αποβάλλοντας τον ιό σε διάστημα έξι μηνών μετά τη μόλυνση. Ένα σημαντικό ποσοστό εκείνων που παραμένουν χρόνια φορείς καταλήγουν με την πάροδο του χρόνου στο τελευταίο στάδιο ηπατικής πάθησης, η οποία μπορεί να είναι θανατηφόρος. Οι γνώσεις σχετικά με το ρυθμό εξέλιξης έως την εκδήλωση της ηπατικής πάθησης είναι ακόμα ελλιπείς

και τα ποσοστά ποικίλλουν, ενώ σε μελέτες που αφορούν ενήλικες τα ποσοστά αυτά υπερβαίνουν το 20 % για εκείνους που αναπτύσσουν κίρρωση ήπατος εντός είκοσι ετών. Ωστόσο, σύμφωνα με μελέτες που αφορούν νεότερους φορείς και με βάση πρόσφατες επιθεωρήσεις, τα ποσοστά αυτά κυμαίνονται μεταξύ 3 και 10 %. Ο κίνδυνος εξέλιξης σε σοβαρή ηπατική βλάβη εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, όπως η ηλικία κατά την οποία μολύνεται ο φορέας, το φύλο του, η υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ και η ταυτόχρονη μόλυνση από τους ιούς HIV ή HBV. Παρόλο που οι περισσότεροι χρόνια φορείς δεν παρουσιάζουν εμφανείς ενδείξεις ηπατικής πάθησης, πολλοί από αυτούς ενδέχεται να υποφέρουν από κόπωση, απώλεια όρεξης, ναυτία, στομαχόπονο και πόνο στις αρθρώσεις, με δυσμενή αποτελέσματα για τις καθημερινές λειτουργίες και την ποιότητα ζωής τους.

Το κοινωνικό και οικονομικό κόστος της ηπατίτιδας C είναι σημαντικό και όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ ενδέχεται να βρεθούν αντιμέτωπα με κλιμακούμενες δαπάνες στον τομέα των υπηρεσιών υγείας. Η αποτελεσματική πρόληψη μπορεί να έχει καθοριστική σημασία για τον περιορισμό της μελλοντικής επιβάρυνσης του συστήματος παροχής υγείας αλλά και της περαιτέρω ταλαιπωρίας των ασθενών. Έχει υπολογιστεί ότι κάθε χρόνος καθυστέρησης όσον αφορά την πρόληψη των νέων μολύνσεων από HCV στην ΕΕ οδηγεί σε αύξηση κατά 1,4 δισ. EUR των δαπανών για τις ανάγκες της θεραπείας.

Η ενημέρωση για τον HCV εξακολουθεί να βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο και η πρόληψη της μετάδοσης του ιού είναι δύσκολη. Δεν υπάρχει σχετικό εμβόλιο. Ωστόσο, με τις νέες συνδυασμένες αντιικές θεραπείες έχουν βελτιωθεί εντυπωσιακά οι θεραπευτικές επιλογές για τον έλεγχο της νόσου και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

3. Η ηπατίτιδα C εξαπλώνεται με ταχείς ρυθμούς στους χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών

Ο ιός HCV είναι εξαιρετικά μολυσματικός — περίπου δέκα φορές περισσότερο από τον HIV. Παρόλο που ο HCV μπορεί να μεταδοθεί μέσω σεξουαλικής επαφής ή από τη μητέρα στο παιδί, αυτοί οι τρόποι μετάδοσης είναι σχετικά ασυνήθιστοι. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος μόλυνσης εντοπίζεται στις περιπτώσεις άμεσης επαφής με μολυσμένο αίμα, όπου και η παραμικρή έκθεση μπορεί να προκαλέσει μόλυνση.

Χρησιμοποιώντας από κοινού βελόνες, σύριγγες και άλλα σύνεργα και μη λαμβάνοντας τις στοιχειώδεις προφυλάξεις ως προς την υγιεινή, οι χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών διατρέχουν πολύ υψηλό κίνδυνο μόλυνσης από τον ιό HCV. Οι άνθρωποι

αυτοί ενδέχεται να κινδυνεύουν ακόμη και όταν θεωρούν ότι εφαρμόζουν ασφαλείς πρακτικές, δεδομένου ότι οι πληροφορίες που έχουν λάβει σχετικά με τη μόλυνση από τον HIV ενδέχεται να είναι ανεπαρκείς όσον αφορά την πρόληψη της μετάδοσης του HCV.

Είναι σαφές ότι η μείωση των ποσοστών της ενέσιμης χρήσης ναρκωτικών θα συμβάλει και στον περιορισμό του κινδύνου μετάδοσης του HCV. Για όσους συνεχίζουν την ενέσιμη χρήση, ο κίνδυνος μετάδοσης του HCV μπορεί να περιοριστεί μέσω της εφαρμογής ορθών κανόνων υγιεινής και άλλων μέτρων μείωσης της βλάβης. Υπάρχουν π.χ. ενδείξεις ότι η παροχή αποστειρωμένων προϊόντων και η ασφαλή καταστροφή των μολυσμένων βελόνων και σύριγγων, που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο προγραμμάτων ανταλλαγής σύριγγων, μπορεί να μειώσει τον κίνδυνο μόλυνσης από τον HCV.

«Τα βασικά στοιχεία για την αποτελεσματική πρόληψη είναι να περιορίσουμε τον αριθμό των ανθρώπων που ξεκινούν την ενέσιμη χρήση και να καταφέρουμε να επηρεάσουμε τη συμπεριφορά των νεαρών και των πρόσφατων χρηστών. Για να το πετύχουμε αυτό πρέπει να προωθήσουμε την ενημέρωση σχετικά με την ηπατίτιδα C μεταξύ των επαγγελματιών, των χρηστών και του ευρύτερου κοινού.»

Marcel Reimen,
Πρόεδρος διοικητικού συμβουλίου ΕΚΠΝΤ

4. Υψηλότερος ο κίνδυνος για τους νεαρούς και τους χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών σε αρχικό στάδιο

Δεδομένου ότι ο HCV είναι εξαιρετικά μολυσματικός και παρουσιάζει ήδη υψηλά επίπεδα επιπολασμού στους ενδοφλέβιους χρήστες, ο κίνδυνος προσβολής από τον ιό είναι ιδιαίτερα υψηλός για τους νεαρούς χρήστες και όσους βρίσκονται στο αρχικό στάδιο της ενέσιμης χρήσης. Ανησυχητικό είναι επίσης το ενδεχόμενο ταχείας εξάπλωσης του HCV σε χώρες όπου τώρα εμφανίζεται η επιδημία της ενέσιμης χρήσης.

Οι πρωτοβουλίες πρόληψης πρέπει να απευθύνονται στους νεαρούς ενδοφλέβιους χρήστες και σε όσους βρίσκονται στο αρχικό στάδιο της ενέσιμης χρήσης, οι οποίοι ενδέχεται να μην έχουν μολυνθεί ακόμα, καθώς και σε νέους ανθρώπους που κινδυνεύουν να γίνουν ενδοφλέβιοι χρήστες. Γενικά, η ενημέρωση σχετικά με τα ναρκωτικά και την πρόληψη δεν εστιάζονται

ειδικότερα στην πρόληψη του HCV. Οι πρωτοβουλίες ενημέρωσης σχετικά με την υγεία πρέπει να απευθύνονται όχι μόνο στους χρήστες αλλά και στους ανθρώπους που εργάζονται μαζί τους, ώστε να αποκτούν καλύτερη επίγνωση των κινδύνων. Η παρέμβαση αυτή, προκειμένου να είναι αποτελεσματική, πρέπει να γίνεται νωρίς και να επιδρά στη συμπεριφορά αμέσως μόλις κάποιος ξεκινά την ενέσιμη χρήση ή ακόμη και πριν από αυτή.

Οι πρωτοβουλίες ενημέρωσης σχετικά με την υγεία πρέπει να παρέχουν αντικειμενική πληροφόρηση σχετικά με τον HCV στους χρήστες που δεν κάνουν ενέσιμη χρήση και σε περιθωριοποιημένους νέους ανθρώπους μέσω εργασίας εκτός δομών και ενημέρωσης μέσω των συνομηλίκων τους. Τέτοιου τύπου πρωτοβουλίες πρέπει επίσης να απευθύνονται στους ενδοφλέβιους χρήστες, για παράδειγμα διδάσκοντάς τους να μην προτρέπουν και άλλους ανθρώπους στην ενέσιμη χρήση και να αρνούνται να χρησιμοποιούν από κοινού τα σύριγγα κατά τη χρήση.

Ένα ακόμη ζήτημα καίριας σημασίας είναι η προώθηση της ενημέρωσης για την πρόληψη του HCV στα νέα κράτη μέλη της ΕΕ, όπου τα ποσοστά ενέσιμης χρήσης αναμένεται να αυξηθούν και όπου η παροχή υπηρεσιών στον συγκεκριμένο τομέα είναι πιθανόν να υστερεί.

5. Η έλλειψη έγκαιρων προειδοποιητικών ενδείξεων σημαίνει ότι συχνά η διάγνωση στους πάσχοντες από ηπατίτιδα C γίνεται όταν είναι ήδη πολύ αργά

Καθώς ένα μόλις μικρό ποσοστό των ανθρώπων που μολύνονται από τον ιό HCV παρουσιάζουν συμπτώματα στα πρώτα

στάδια της νόσου, συχνά η διάγνωση του HCV δεν γίνεται παρά μόνο όταν η νόσος γίνεται χρόνια. Συνεπώς, πολλοί από τους ενεργούς ή πρώην ενδοφλέβιους χρήστες δεν γνωρίζουν ότι έχουν μολυνθεί από τον ιό. Αυτό σημαίνει ότι όχι μόνο είναι δύσκολο να εφαρμοστεί έγκαιρα θεραπεία πριν να προκληθεί χρόνια ηπατική βλάβη, αλλά και ότι ο αργός ρυθμός εξέλιξης της νόσου δημιουργεί επίσης δυσκολία στην παρακολούθηση των τάσεων της μόλυνσης από HCV, καθώς και της επίδρασης των προληπτικών παρεμβάσεων.

Η βελτίωση των συστημάτων εξέτασης και παρακολούθησης είναι απαραίτητη προκειμένου να επιτυγχάνεται η έγκαιρη διάγνωση του HCV στους φορείς του ιού και η παροχή θεραπευτικής αγωγής, εφόσον συντρέχει λόγος. Τα προγράμματα εξέτασης πρέπει να καλύπτουν ομάδες που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο μόλυνσης από HCV, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι γνωστοί χρήστες (ενέσιμων) ναρκωτικών και οι σύντροφοί τους, οι σύντροφοι ανθρώπων που έχουν μολυνθεί από τον ιό, οι κρατούμενοι και οι τρόφιμοι αναμορφωτηρίων.

6. Υπάρχουν αντικρουόμενες απόψεις σχετικά με τη θεραπεία της ηπατίτιδας C στους χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών και συχνά η πρόσβαση στη θεραπεία είναι δύσκολη

Τα τελευταία χρόνια παρουσιάζεται εντυπωσιακή βελτίωση ως προς την έκβαση της θεραπείας σε ανθρώπους που έχουν μολυνθεί από τον HCV, με αποτέλεσμα τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και του προσδόκιμου ζωής, καθώς και την εξάλειψη του κινδύνου μετάδοσης της λοίμωξης.

Οι νέες συνδυασμένες αντιικές θεραπείες με ριμπαβιρίνη και PEG-ιντερφερόνη βοηθούν στην εξάλειψη του ιού σε ποσοστό 40 έως 80 % των ασθενών και στην επιβράδυνση της εξέλιξης της λοίμωξης στους υπόλοιπους. Πάντως, παρά το γεγονός ότι η ομάδα που προσβάλλεται περισσότερο από τον HCV είναι οι χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών, πολλοί από τους μολυσμένους χρήστες δεν ακολουθούν θεραπευτική αγωγή και συχνά αποκλείονται ρητά από τη θεραπεία.

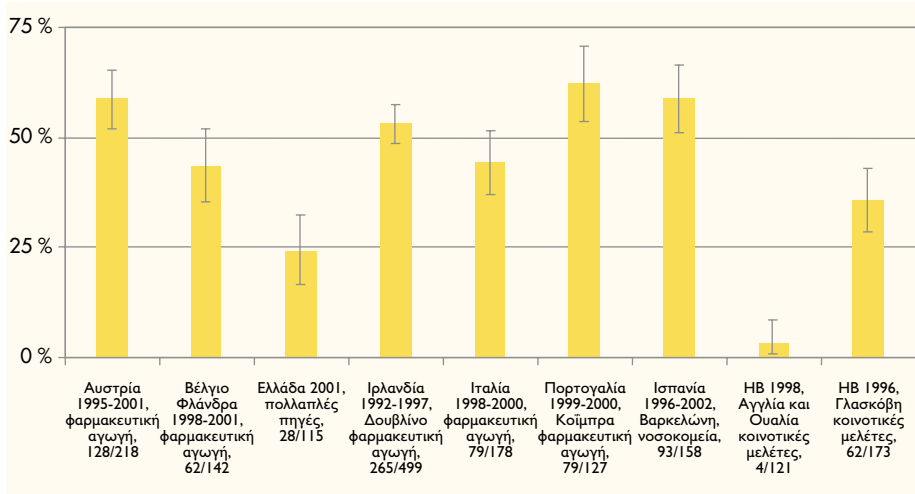
Η θεραπεία για HCV κοστίζει ακριβά. Στη Γερμανία, μια θεραπεία διάρκειας 48 εβδομάδων κοστίζει, για παράδειγμα, περίπου 23 500 EUR. Οι παρενέργειες της θεραπείας, οι οποίες περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων και μείζονα κατάθλιψη, είναι ιδιαίτερα δυσάρεστες και μπορούν να επηρεάσουν τόσο τη λήψη της φαρμακευτικής αγωγής όσο και τη συμμόρφωση προς τη θεραπεία και μπορούν να προκαλέσουν διακοπή της θεραπείας εκ μέρους του ασθενούς, παρόλο που πρόσφατες μελέτες έδειξαν ότι οι παρενέργειες αυτές μπορούν επίσης να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά με θεραπεία.

Οι κατευθυντήριες γραμμές για τη θεραπεία, όπως οι κατευθυντήριες γραμμές του 1999 της Ευρωπαϊκής Εταιρίας για τη Μελέτη του Ήπατος (οι οποίες βρίσκονται υπό αναθεώρηση), συνιστούν να μην υποβάλλονται σε θεραπεία οι ενεργοί χρήστες ναρκωτικών. Οι ενδοφλέβιοι χρήστες στους οποίους έχει γίνει διάγνωση HCV είναι πιθανόν να μην γίνονται δεκτοί για θεραπεία, επειδή θεωρείται ότι η συμμόρφωσή τους στη θεραπεία είναι ανεπαρκής, ο κίνδυνος αναμόλυνσης υψηλός, και ότι η εξάρτηση είναι αυτή που πρέπει να αντιμετωπίζεται πρώτα.

Ωστόσο, μελέτες έχουν δείξει ότι οι ενδοφλέβιοι χρήστες μπορούν να υποβληθούν επιτυχώς σε θεραπευτική αγωγή, με ποσοστά συμμόρφωσης στη θεραπεία παρόμοια με εκείνα των μη χρηστών, και ότι ο κίνδυνος αναμόλυνσης ενδέχεται να μην είναι υψηλότερος σε σχέση με εκείνους που δεν κάνουν ενέσιμη χρήση. Επιπλέον, μέσω της θεραπείας που παρέχεται σε ένα σημαντικό ποσοστό χρηστών οι οποίοι έχουν μολυνθεί από τον HCV προκύπτει και η δυνατότητα σημαντικού περιορισμού της μελλοντικής μετάδοσης της νόσου.

Σύμφωνα με τις πρόσφατες κατευθυντήριες γραμμές και δηλώσεις συναίνεσης που διατυπώθηκαν στην Αυστρία, τη Γαλλία και τις Ηνωμένες Πολιτείες, οι αποφάσεις σχετικά με τη θεραπευτική αγωγή θα πρέπει να λαμβάνονται κατά περίπτωση και οι χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών δεν θα πρέπει να αποκλείονται αυτόματα. Προκειμένου οι χρήστες να επωφελούνται πλήρως από τις νέες θεραπείες για τα ναρκωτικά, απαιτείται διεπιστημονική προσέγγιση, με συνδυασμό ειδικών γνώσεων σχετικά με τη θεραπεία της ηπατίτιδας και παροχής φροντίδας στους χρήστες.

Επιπολασμός HCV σε ενδοφλέβιους χρήστες για διάστημα χρήσης μικρότερο των 2 ετών

Οι συγκρίσεις πρέπει να γίνονται με προσοχή, καθώς τα δεδομένα είναι αποτέλεσμα διαφορετικών παραμέτρων και μεθόδων μελέτης. Οι αγκύλες υποδηλώνουν διάστημα εμπιστοσύνης 95 % όσον αφορά τον επιπολασμό.

Τα ναρκωτικά στο προσκήνιο είναι μια σειρά δελτίων για θέματα πολιτικής που εκδίδονται από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΝΤ), με έδρα τη Λισσαβόνα. Τα δελτία δημοσιεύονται έξι φορές ετησίως στις έντεκα επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στη νορβηγική γλώσσα. Γλώσσα πρωτοτύπου: αγγλικά. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε μέρους με αναφορά της πηγής.

Για δωρεάν συνδρομές απευθυνθείτε με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στη διεύθυνση: info@emcdda.eu.int.

Rua da Cruz de Santa Apolónia, 23-25, P-1149-045 Lisbon

Τηλ. (351) 218 11 30 00 • Φαξ (351) 218 13 17 11

info@emcdda.eu.int • <http://www.emcdda.eu.int>

Συμπεράσματα

Η θεραπευτική αντιμετώπιση και η πρόληψη της ηπατίτιδας C στους χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών — Ζητήματα πολιτικής

1. Είναι σημαντικό να αναγνωριστεί από τους υπεύθυνους για τη χάραξη πολιτικής ο μελλοντικός αντίκτυπος της μόλυνσης από ηπατίτιδα C των χρηστών ενέσιμων ναρκωτικών και να ληφθεί ιδιαίτερη μέριμνα για την πρόληψη και τη θεραπεία στο πλαίσιο της σχετικής πολιτικής.
2. Όλες οι χώρες της ΕΕ βρίσκονται αντιμέτωπες με κλιμακούμενες δαπάνες λόγω της αφανούς επιδημίας HCV. Κάθε χρόνος καθυστέρησης, όσον αφορά την πρόληψη των νέων μολύνσεων από HCV στην ΕΕ, οδηγεί σε αύξηση κατά 1,4 δισ. EUR των δαπανών για τις ανάγκες της θεραπείας.
3. Ο κίνδυνος μετάδοσης του HCV μπορεί να μειωθεί μέσω της λήψης μέτρων για αλλαγή της συμπεριφοράς υψηλού κινδύνου, όπως η κοινή χρήση βελόνων και λοιπού εξοπλισμού, καθώς και μέσω της δράσης για τον περιορισμό της ενέσιμης χρήσης.
4. Υπάρχει σχετική δυνατότητα πρόληψης στους νεαρούς χρήστες και σε όσους βρίσκονται σε αρχικό στάδιο της χρήσης. Είναι σημαντικό να γίνουν παρεμβάσεις προς την κατεύθυνση της συγκεκριμένης ομάδας, καθώς και σε νέους πληθυσμούς όπου ενδέχεται να εξαπλωθεί η ενέσιμη χρήση, όπως π.χ. στα νέα κράτη μέλη.
5. Με τη βελτίωση των συστημάτων εξέτασης και παρακολούθησης για μόλυνση από ηπατίτιδα C διασφαλίζεται η έγκαιρη διάγνωση για τους ανθρώπους που χρειάζονται θεραπευτική αγωγή για HCV. Καθίσταται επίσης εφικτή η παρακολούθηση των τάσεων σχετικά τόσο με τη μόλυνση από HCV όσο και με την αποτελεσματικότητα των στρατηγικών για την πρόληψη.
6. Είναι αναγκαία η αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τη θεραπεία της ηπατίτιδας C, καθώς και η ανάπτυξη στρατηγικών για διεπιστημονική συνεργασία μεταξύ ηπατολόγων και ειδικών στις εξαρτήσεις για την ένταξη των χρηστών σε θεραπευτικά προγράμματα.

Βασικές πηγές

Ashton, M., «Hepatitis C and needle exchange, part 1: The dimensions of the challenge», *Drug and Alcohol Findings*, Issue 8, σσ. 4-17, 2003.

Backmund, M., Meyer, K., Von Zielonka M. and Eichenlaub, D., «Treatment of hepatitis C infection in injecting drug users», *Hepatology*, Τόμος 34, σσ. 188-193, 2001.

Centers for Disease Control and Prevention, *Viral Hepatitis C* (website), National Center for Infectious Diseases, 2003. <http://www.cdc.gov/ncidod/diseases/hepatitis/c/index.htm>

Crofts, N., Caruana, S., Bowden, S. and Kerger, M., «Minimising harm from hepatitis C virus needs better strategies», *British Medical Journal*, Τόμος 321, σ. 899, 2000.

Edlin, B.R., Seal, K.H., Lorvick, J., Kral, A.H., Ciccarone, D.H., Moore, L.D. and Lo, B., «Is it justifiable to withhold treatment for hepatitis C from illicit-drug users?», *New England Journal of Medicine*, Τόμος 345, σσ. 211-5, 2001.

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA), *Ετήσια έκθεση: Κατάσταση του προδλήματος των ναρκωτικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Νορδηγία*, EMCDDA, Lisbon, 2003. <http://annualreport.emcdda.eu.int/>

François G., «Public Health challenges for controlling HCV infection», Pre-meeting document, WHO informal consultation with VHPB, Geneva, May 13-14, 2002. Executive Viral Hepatitis Prevention Board Secretariat, Antwerp, 2002. <http://www.vhpb.org>

Jager, J., Limburg, W., Kretzschmar, M., Postma, M. and Wiessing, L. (eds.), *Hepatitis C and injecting drug use: impact, costs and policy options*, Scientific Monograph no 7, EMCDDA, Lisbon, 2004 (in press).

Mansson, A., S. Moestrup, T., Nordenfelt, E. and Widell, A., «Continued transmission of hepatitis B and C viruses but no transmission of human immunodeficiency virus among intravenous drug users participating in a syringe/needle exchange program», *Scandinavian Journal of Infectious Diseases*, Τόμος 32, σσ. 253-258, 2000.

Roy, K., Hay, G., Andragetti, R., Taylor, A., Goldberg, D. and Wiessing L., «Monitoring hepatitis C virus infection among injecting drug users in the European Union: a review of the literature», *Epidemiology and Infection*, Τόμος 129, σσ. 577-585, 2002.

Seeff, L.B. and Hoofnagle, J.H., «Appendix: The National Institutes of Health Consensus Development Conference Management of Hepatitis C 2002», *Clinics in Liver Disease*, Τόμος 7, σσ. 261-287, 2003.

Wiessing L., «The access of injecting drug users to hepatitis C treatment is low and should be improved», *Eurosurveillance Weekly*, 5, 010802, 2001. <http://www.eurosurv.org/2001/010802.htm#2>

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΤΗΣ: Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

© Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας, 2003.

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Georges Estievenart

ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ: Joëlle Vanderauwera, Sarah Wellard

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Lucas Wiessing; Dagmar Hedrich; Colin Taylor; Paul Griffiths

ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: Dutton Merrifield Ltd, UK

Printed in Italy